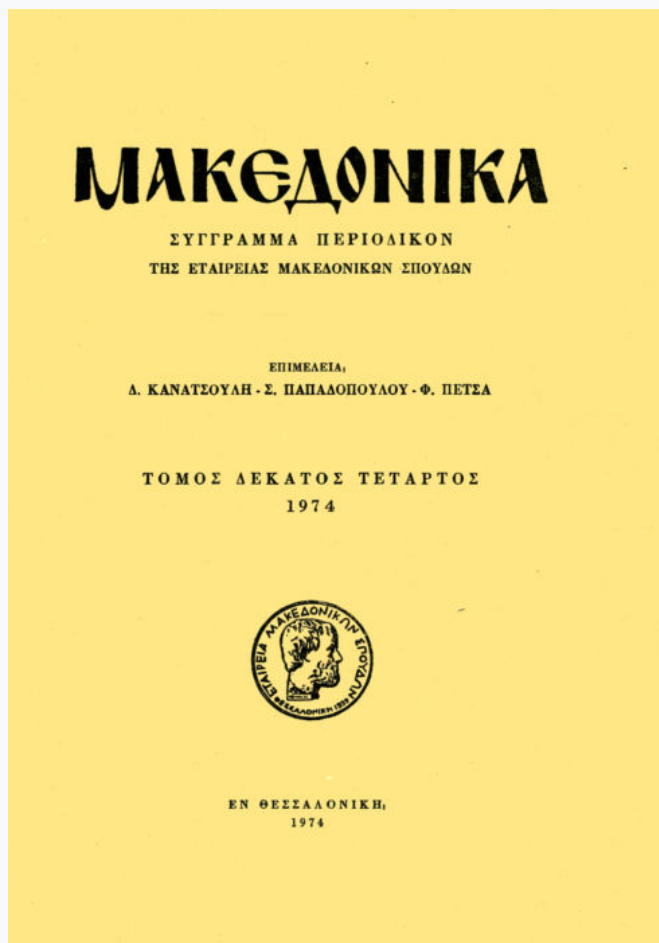

Μακεδονικά

Τόμ. 14, Αρ. 1 (1974)

Χερουβείμ, αρχιμανδρίτου, Σύγχρονες
αγιορείτικες μορφές

Κωνσταντίνος Κ. Παπουλίδης

doi: [10.12681/makedonika.603](https://doi.org/10.12681/makedonika.603)

Copyright © 2014, Κωνσταντίνος Κ. Παπουλίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Παπουλίδης Κ. Κ. (1974). Χερουβείμ, αρχιμανδρίτου, Σύγχρονες αγιορείτικες μορφές. *Μακεδονικά*, 14(1), 449–451.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.603>

όπου περιεκυκλώθη από 8.000 στρατιώτες του βαλῆ τῆς πόλεως Σερρών Ἰσμαὴλ βέη. Ἡ μάχη διήρκησε τρεῖς ἡμέρας καὶ ὁ Νικοτσάρας ἔχασε τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ὁπαδῶν του. Κατ'ὀρθωσιν ὁμοῦ νὰ διασπᾷ τὴν κύκλῳ καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ζίχνας, ὅπου ὑπέστη ἐπίσης ἐπιθεσὶν ἀπὸ τουρκικὰς δυνάμεις. Ἡ δραστηριότης τοῦ ἀπέτυχε καὶ ἐχρειάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκεῖ ἀπὸ ὅπου ἐξώρμησε.

Ὑστερα ἀπὸ πολλὰς περιπετείας κατ'ὀρθωσιν νὰ σωθῇ εἰς τὸ ὄρος Ἄθως. Ὁ Βασδραβέλλης ὑποστηρίζει, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλους ἐρευνητὰς ὅτι δὲν ἔχει διαπιστωθῇ ἀκόμη ἐὰν ὁ Νικοτσάρας ἤθελε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Σερβίαν διὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν Καραγιώργη, ἢ εἰς τὰς Παραδουναβίους ἡγεμονίας, διὰ νὰ ἐνωθῇ μετὰ τοὺς συμπατριώτας του, οἱ ὅποιοι ὑπηρετοῦσαν εἰς τὰ στρατεύματα τῶν Ἡγεμονιῶν.

Πολλὰς φορὰς ὁμοῦ οἱ κλέφτες περιεφίγγοντο ἀπὸ τὰς ὀθωμανικὰς ἀρχὰς καὶ τότε εὗρισκον καταφύγιον εἰς ἄλλας διαφόρους χώρας μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ρουμανικαί. Πρόκειται διὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ Ἰωάννου Φαρμάκη, συντρόφου εἰς τὴν μάχην τοῦ Γεωργάκη Ὀλυμπίου.

Παρουσιάσαμεν μερικὰ στοιχεῖα ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἱστορίαν τῆς Ρουμανίας, ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦ Βασδραβέλλης ἀποτελεῖ μίαν σοβαρὰν συμβολὴν εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ φαινομένου τῶν χαϊδούκων εἰς ὅλην τὴν βαλκανικὴν περιοχὴν.

(Μετάφρασις ἐκ τῆς ρουμανικῆς)

Χ ε ρ ο υ β ε ῖ μ, ἀρχιμανδρίτου, Σύγχρονες ἀγιορείτικες μορφές.

Πρόκειται περὶ σειρὰς βιογραφιῶν ἀπὸ τὸν ἀγιορειτικὸν κόσμον, μετὰ πρόσωπα ποὺ ἔδρασαν τὸν 20ο αἰῶνα στὴν ἄσκησιν, στὴν προσευχὴ καὶ γενικὰ στὸ θεωρητικὸν στοιχεῖο τοῦ μοναχισμοῦ. Ἡ ἐκδοτικὴ προσπάθεια ὀφείλεται στὴν Μονὴ τοῦ Παρακλήτου (Ὡρωπὸς-Ἀττικῆς), ἡ ὁποία θέλει νὰ παρουσιάσῃ στὸ εὐρὸ ἀναγνωστικὸ κοινὸ μορφὰς τοῦ ἀγιορειτικοῦ ἀσκητισμοῦ. Ἡ κάθε ἐκδόσις εἶναι ἐπιμελημένη μετὰ ἐγχρωμῶν ἐξώφυλλο καὶ φωτογραφίας. Ἀλλὰ ὥς δοῦμε περιληπτικὰ τὸ ἱστορικὸν περιεχόμενον κάθε βιβλίου:

1. Χ ε ρ ο υ β ε ῖ μ, ἀρχιμανδρίτου, Ἰωακείμ Ἀγιαννανίτης (Νικολαΐδης), Σύγχρονες ἀγιορείτικες μορφές, ἐκδόσεις Ἀδελφότητος «Ὁ Παράκλητος», Ὡρωπὸς Ἀττικῆς 1973, σελ. 44+1 φωτογραφία ἐκτὸς κειμένου.

Ὁ πατὴρ Ἰωακείμ (στὸν κόσμον Ἰωάννης Νικολαΐδης) γεννήθηκε τὸ 1895 στὴν Καλαμάτα καὶ ὑπηρέτησε ὡς κληρικὸς στὶς ἐλληνικὰς παροικίας τῶν Η.Π.Α. Τὸ 1930 ἐγκαταστάθηκε στὴν Σκῆτη τῆς Ἀγίας Ἄννας τοῦ Ἀγίου Ὄρους. Ἡ ἀσκητικὴ καὶ παραδοσιακὴ αὐτὴ μορφή τοῦ ἀγιορειτικοῦ ἀναχωρητισμοῦ πέθανε τὸ 1950.

2. Τ ο ὕ Ἰ δ ι ο υ, Ἀθανάσιος Γρηγοριάτης, ἔ.ἀ., 1971, σελ. 59+2 φωτογραφίες ἐκτὸς κειμένου.

Ὁ πατὴρ Ἀθανάσιος (στὸν κόσμον Ἀνδρέας Πρωτογελόπουλος) γεννήθηκε στὸν Πύργο τῆς Ἠλείας. Τὸ 1891 ἔλαβε τὸ μοναχικὸ σχῆμα στὴν Μονὴ Γρηγορίου τοῦ Ἀγίου Ὄρους. Μετὰ τὴν πνευματικὴν του ἀκτινοβολία ἐξελέγη ἡγούμενος τῆς Μονῆς. Σ' αὐτὸν ὀφείλεται ἡ ἀναδιοργάνωσις καὶ ἡ πνευματικὴ ἀνόρθωσις τῆς Μονῆς. Παραιτήθηκε ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ ἡγουμένου ὑπὲρ τοῦ πνευματικοῦ του τέκνου Βησσαρίωνος. Γιά πολλὰ ἔτη ὑπῆρξε ὁ πνευματικὸς στυλοβάτης τῆς Μονῆς. Πέθανε τὸ 1953.

3. Τ ο ὕ Ἰ δ ι ο υ, Καλλίνικος ὁ ἡσυχαστής, ἔ.ἀ., 1973, σελ. 68+1 φωτογραφία ἐκτὸς κειμένου.

‘Ο πατήρ Καλλίνικος (στόν κόσμο Κωνσταντίνος Θειάσπρης) γεννήθηκε τὸ 1853 στὴν Ἀθήνα καὶ άσκήτησε στὴν τοποθεσία Κατουνάκια τοῦ Ἀγίου Ὁρους. Ἡ μελέτη τῶν νηπτικῶν κειμένων, ἡ προσευχή καὶ ἡ άπομόνωση μετέφεραν τὸν π. Καλλίνικο στὰ στῶματα τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Ἀπὸ τὸ 1885 ἦταν ἔγκλειστος στὸ κελλί του. Τὸ 1913 πῆρε θέση κατὰ τῶν Ὀνοματολατρῶν [Πρβλ. Κ. Κ. Παπουλίδη, Ὀνοματολάτραι. Ἑτεροδιδασκαλία Ρώσων μοναχῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρους κατὰ τὴν δευτέραν δεκαετίαν τοῦ 20οῦ αἰῶνος, «Μακεδονικά», τ. 11 (1971), σ. 117-166]. Ὁ πατήρ Καλλίνικος ὑπῆρξε άγιορείτης στάρετς, γιὰ τὸν ὁποῖο ὑπάρχει ἑλληνική καὶ ξένη βιβλιογραφία, ποὺ χρονολογεῖται ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς άσκήσεώς του (βλ. σσ. 8, 37, 56, 65). Πέθανε τὸ 1930.

4. Τ ο ὺ Ἰ δ ι ο υ, Δανιήλ ὁ Κατουνακιώτης, ἔ.ά. 1970, σελ. 68+2 φωτογραφίες ἐκτὸς κειμένου.

‘Ο πατήρ Δανιήλ (στόν κόσμο Δημήτριος Δημητριάδης) γεννήθηκε στὴν Σμύρνη τὸ 1846. Σπούδασε στὴν Εὐαγγελική Σχολή τῆς ιδιαίτερης πατρίδας του. Ἐλαβε τὸ μοναχικὸ σχῆμα στὴν Μονὴ τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος τοῦ Ἀγίου Ὁρους. Μιά διαφορά μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ρώσων στὴν Μονὴ ἔγινε αἰτία νὰ άπομακρυνθῇ. [Πρβλ. Δανιήλ, μοναχοῦ άγιογράφου, Ἱστορικὴ μελέτη περὶ τῆς άναφύσεως διαφοράς ἐν τῇ κατ’ Ἀθῶ ΙΜ τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος τῆς ἐπιλεγομένης Ρωσικοῦ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ρώσων Πατέρων καὶ περὶ τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς ἐπιδικασθείσης κατὰ τὸ χιλιεστὸν ὀκτακοσιοστὸν ἑβδόμηκοστὸν πέμπτου ἔτος ὑπὸ τῶν πατριαρχείων Κων/πόλεως πατριαρχεῦοντος τοῦ πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Βου, Πάτριαι, 1927, σ. 71]. Ἐξῆσε στὴν Θεσσαλονίκη, στὴν Μονὴ Ἀγίας Ἀναστασίας (Βασιλικά-Θεσσαλονίκης), στὴν Μονὴ Βατοπεδίου τοῦ Ἀγίου Ὁρους καὶ τὸ 1888 κατέληξε στὴν τοποθεσία Κατουνάκια τοῦ Ἀγίου Ὁρους. Ἐγρᾶψε κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀποστόλου Μακράκη (1831-1905). [Πρβλ. Δανιήλ, μον. Ἀγιορείτου, Φωνὴ ἐξ ΑΟ διὰ τὴν προσεχῇ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, Πειραιεὺς 1926, σ. 36].

Ἐίχε μεταξὺ τῶν ὑποτακτικῶν του καὶ τὸν γνωστὸ στὴν Ἱστορία τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Ἀλέξανδρο Μωραϊτίδη. Ἡ εἰρηνική μορφή του ἐπέδρασε σὲ πολλοὺς μοναχοὺς καὶ λαϊκοὺς. Οἱ λογοτέχνες Ἀλέξανδρος Μωραϊτίδης καὶ Γεώργιος Θεοτοκάς σὲ άφηγήσεις τοὺς ἀναφέρονται στὸν πατέρα Δανιήλ. (βλ. σ. 6, 8, 13, 30, 33, 53). Πέθανε τὸ 1929.

5. Τ ο ὺ Ἰ δ ι ο υ, Ἰσαάκ Διονυσιάτης, ἔ.ά. 1971, σελ. 54+1 φωτογραφία ἐκτὸς κειμένου.

‘Ο πατήρ Ἰσαάκ (στόν κόσμο Ἰωάννης Γεωργίου) γεννήθηκε στὸ Καββακλή τῆς Ἀδριανουπόλεως τὸ 1850. Ἐλαβε τὸ μοναχικὸ σχῆμα στὴν Μονὴ Διονυσίου τοῦ Ἀγίου Ὁρους τὸ 1872. Ἐξῆσε ἀθόρυβα πάντοτε στὰ διάφορα χειρωνακτικὰ διακονήματα τῆς Μονῆς. Κατὰ τὸν σημερινὸ ἡγούμενο Γαβριήλ ὁ πατήρ Ἰσαάκ «ἦτο τύπος άπλότητος, άκριβείας καὶ εὐλαβείας, σωπηλὸς καὶ άπερίσπαστος ἐν παντί... ὑπόδειγμα εἰς ὅλους τοὺς πατέρας» (βλ. σ. 9). Ὁ πατήρ Ἰσαάκ πέθανε τὸ 1932.

6. Τ ο ὺ Ἰ δ ι ο υ, Σάββας ὁ πνευματικός, ἔ.ά. 1972, σελ. 110+1 φωτογραφία ἐκτὸς κειμένου.

‘Ο πατήρ Σάββας γεννήθηκε τὸ 1821 στὰ Ἀθῦρα τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης καὶ ἔζησε ὡς ἐξομολόγος καὶ στάρετς στὴν τοποθεσία Μικρὴ Ἁγία Ἀννα τοῦ Ἀγίου Ὁρους. Πέθανε τὸ 1908.

7. Τ ο ὺ Ἰ δ ι ο υ, Ἰγνάτιος ὁ πνευματικός, ἔ.ά., 1973, σελ. 103.

‘Ο πατήρ Ἰγνάτιος γεννήθηκε τὸ 1827 στὶς Σέρρες. Ἐξῆσε καὶ αὐτὸς ὡς πνευματικός στὴν τοποθεσία Κατουνάκια τοῦ Ἀγίου Ὁρους. Ὑπῆρξε πνευματικὸ ἀνάστημα τῆς πα-

ραδόσεως τοῦ μεγάλου γέροντος τῆς Κερασιᾶς Χατζῆ-Γεωργίου. Ὁ Ἀλέξανδρος Μωραΐτιδης ἐπισκέφθηκε πολλές φορές τὸν πατέρα Ἰγνάτιο. Πέθανε τὸ 1927.

Με πολλή χάρη εἶναι γραμμένα ἀπὸ τὸν ἀρχιμανδριτῆ Χερουβείμ τὰ 7 βιβλία τῆς σειράς: «Σύγχρονες άγιορείτικες μορφές». Παρόλο ὅτι εἶναι γραμμένα γιὰ τὸ εὐρὺ κοινὸ ἐν τούτοις τὰ βιβλία αὐτὰ εἶναι χρήσιμα γιὰ τοὺς θεολόγους, τοὺς ἱστορικοὺς τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς ἱστορικοὺς τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀλλὰ καὶ τοὺς ἱστορικοὺς τῶν Βαλκανίων. Ὁ συγγραφέας μὲ τὴν προσφορά του αὐτὴ ἔδωσε στὸν ἱστορικὸ τοῦ μέλλοντος ἄρκετὸ ἱστορικὸ ὕλικό. Παράλληλα ὁμως ἔδωσε καὶ μιὰ μ α ρ τ υ ρ ί α τῆς πνευματικότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους κατὰ τὸν 20ο αἰῶνα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΠΑΠΟΥΛΙΔΗΣ